

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 „
Helyben hához hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 „
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
szombat utáni napok kivételével.Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására
vagy megőrzésére nem vállalkozik.Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, április 2.

Tulzások.

(K. Ö.) Hegedüs miniszter megvádolta a parlamentet. Megvádolta pedig ott, ahol legkevésbé lett volna szabad, a magyar kereskedelmi csarnok ünnepélyén. Elhisszük, hogy minisztereknek lehetnek álmaik, ideáljaink, melyek megvalósítására törnek, és ezeket meg is valósíthatják, ha számolnak az ország gazdasági szükségleteivel és szolgáltatási képességével. Kétszeresen áll ez mi nálunk, ha arról van szó, hogy a kereskedelem érdekeit mozgatsuk elő. Hegedüs miniszter mégis azt mondja, hogy a törvényhozásban reakzionárius áramlatok vannak és tulzások, melyek csak azért nem érvényesülhetnek, mivel a reszort miniszterek süketeknek tehetik magokat. Hogy Hegedüs miniszter néha süket, arról meggyőződünk az »Adria« szerződése folyamán. De hogy mit szól ehhez az ország közvéleménye, az a közvélemény, mely inkompatibilitásokban nem leledzik, arról meg, engedje meg a miniszter ur, hogy meg legyen a saját véleményünk.

A magyar törvényhozásban csak az agráriusok és a néppárt ostorozzák a kereskedelem túlkapásait. Hegedüs felfogása szerint tehát ezek képviselik a tulzásokat és a reakzionárius irányt. A függetlenségi párttól, sajnosan be kell ismernünk, hogy — egyes tagjai kivételével — a túlzó merkantilis érdekeket

képviselik. Egy miniszternek azonban, aki utóvégre nem egy érdekcsoportnak, hanem az ország minisztere, nem lehet az a feladata, hogy provokatív nyilatkozatokkal a nemzetgazdasági tényezők harmonikus összefüggését megakadályozza.

Üssük fel a törvénykönyvet és megfogunk győződni arról, hogy mi mindent nem tettünk a kereskedelem érdekében. Szolgai utánzásban átültettük a kereskedelmi törvényeket, hogy a kereskedelem szabadságát és függetlenségét biztosítsuk. A börtöt a legmesszebb menő szabadsággal ruháztuk fel, hogy a kereskedelem követelményeinek eleget tegyünk. Hogy a forgalmat növeljük, megnyitottuk mindenfelé határainkat. A közös banknak oly szervezetet adtunk, mely a kereskedelmi hitelügyek kielégítésére van berendezve. — Kereskedelmi szerződéseink merkantilis szellemben készültek s közgazdasági politikánk merkantilis irányt követett.

Mindezekért elismeréssel volt a kereskedelem? Talán a nemzeti termelés önzetlen értékesítésére törekedett? Az árucserében a nemzeti szempontokat vette figyelembe? A börtöt forgalomban a szoliditás által vezéreltette magát? Mindennek ellenkezője történt. A nemzeti termelés érdekeit nem respektálta, mert beletévedt a nemzetközi forgalom lebonyolításának utvesztőibe, ez pedig üzte a spekuláció ingoványos talajára, mely megrontotta a kereskedelmi szellemet és kihatással volt a közérkölcök sülyedésére. A kicsinytől kezdve a nagyig a harácsolás és uzsora voltak a meggazdagodási vágy mozgatói

erői. És mindezt megtette az a kereseti ág, melynek produktivitását is kétségbe vonják.

Hogy ily eljárás mellett a kereskedelem nem tudott zöld ágra vergődni, ki csodálkoznék azon. A szoliditás és a realitás volt megalapítója az angol és német kereskedelmi életnek, ettől pedig a magyar kereskedelem oly távol állott, hogy ismét azon sem kell csodálkoznunk, hogy az mindenfelé visszahatást szült, különösen ha figyelembe vesszük azokat a kiterjedt kedvezményeket, melyekkel közgazdasági politikánk a kereskedelmet hizlalni törekedett. Kitarítás és szoliditás helyett a magyar kereskedelem ujjabb és ujjabb kedvezésekért rimánkodik, mintha ezek képesek lennének a kereskedelemnek erős és egészséges fejlődést biztosítani.

A magyar gazdának hányszor, de hányszor tanácsolták a lemondást, a türelmet, a kettőzött munkát, a nélkülözésekkel való megküzdést. Hát bizony mi a legjobb akarat mellett sem tanácsolhatunk egyebet a magyar kereskedelemnek, mint azt, hogy viselje a nehéz viszonyokat kitartással és szoliditással, ezek nagyobb biztosítékai boldogulásának, mint az állami protekcionizmus kétes eszközei.

Hegedüs miniszter pedig keresse a tulzásokat egyebütt. Ezek bizony rossz helyre vannak címelve. Ezzel az eljárással nehezen fog hozzájárulni a nemzetgazdasági tényezők szükséges harmóniájához.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A magyar történelem s a vatikáni levéltár.

Irtá: Dr. Tóth-Szabó Pál.

Krisztus után 1001. esztendőben írták Ascherik utrakélt társaival, hogy István vezér meghagyásából megvigye az örömhírt Szilveszter pápának, hogy Istentől ihletett apostola támadt az igaz evangéliumnak a Duna, Tisza ölében, mely buzgósággal veszik fel az eleddig pogány magyarok a szent keresztiséget. Áldást, apostoli pártfogást kérnek a megtért nemzet számára, királyi koronát István vezérnek s végül azt, hogy István a magyar egyházat apostoli hatalommal rendezhesse. Szilveszter pápa, kora legműveltebb elméinek egyike, nemcsak nagyszabású céljaitól indítatva, de isteni szózatától is figyelmeztetve, boldog ámulattal hallgatja Ascheriknak, egykori tanuló- és rendtársának öröndetes jelentését s minden kérését teljesíti. A tőle küldött koronával ugyanezen év vagyis 1001. augusztus 15-én István vezér királylyá avattatott.

Ascherik küldetésének messze kiható következményei lettek. 900 esztendő telt el im-

már, s hazánk a hosszú századok alatt a legbensőbb kapcsolatban maradt mindig a római szentszékekkel. Az érdekek, a különféle viszonyok ezer szála fűzte össze a két hatalmat. És e rendkívül fontos összeköttetésről hosszú időközönként halvány fogalmunk volt. Történetíróink jobbra csak az egyik fél forrásaiból merítettek, mert a szentszék levéltára zárva volt s különös kegy képen nyitották meg egyesek, kevesek előtt. Ennek aztán az volt a következménye, hogy az említett kapcsolatot nem egyszer egyoldalulag ítélték meg, a tényeket, az igazságot merész következtetésekkel pótolták, természetesen inkább a szentszék hátrányára, mint előnyére.

A kezdetben talán jóhiszemű tévedések idővel hitté, meggyőződéssé erősültek, annyira, hogy még manapság is, mikor legjobbjaink buzgólkodnak az igazság, a történeti tényállás felderítésében, még iskolai tankönyveink is hemzsegek a vastagabbnál-vastagabb tévedésektől, ferdítésektől.

Igy állván a dolgok, a történettudomány csak hálával lehet XIII. Leó, a katolikus világ lángelméjű vezére iránt, hogy a rendkívül gazdag s megbecsülhetetlen értékű vatikáni levéltárt 1880-ban a történetbuvárok előtt megnyitotta. A művelt nemzetek felfogták a tény nagy horderejét és sietve siettek, hogy az új kincsesházban minél többet meríthessenek. Intézetek alakultak Rómában, melyeknek egy a hivatása, az eleddig elzárt, de most megnyílt

levéltár kikutatása. A protestáns porosz intézet mellett ott van az osztrák, a bajor stb. — és egy magyar főpap aldozatkezségéből ott a magyar történelmi intézet is.

Nem lehet célom ez intézet munkásságát ismertetni. Azok a pazar kiállítások s a legnagyobb gondossággal kiadott »Monumenták« minden Demosthenesnél szebben beszélnek. Csak utalok fontosságukra. Révökön nemzeti életünk, történelmünk nem egy fontosabb mozzanata új, a történelmi hűségnek megfelelő alakban tűnik előnkbe. Történeti multunk politikai jelentőségű tényeire, egyházi viszonyaira, társadalmi életének, erkölcsi felfogásának megismerésére, kulturális viszonyainak, topographiai körülményeinek felderítésére a legbősebb adatokat szolgáltatják.

A jelen alkalommal csupán egy pár adatot akarok ismertetni, melyek Váradra, illetőleg Várad környékére, a várad egyházme gyére vonatkoznak, de a melyek saját koruk egyetemes felfogásának, gondolkodásának megismeréséhez, közelebbi megvilágításához is hozzájárulnak. Adataimban a vatikáni levéltár u. n. supplicationális osztályára támaszkodom, mely a nagy hatalomkörrel bíró Datariae ügyvitelének egyik sorozatát képviseli s a lateráni levéltárból csak a kilenczvenes évek elején lett bekebelezve a vatikáni titkos levéltárba.¹

¹ Fraknoi Vilmos, Magyarország politikai és egyházi összeköttetései a római szentszékekkel. Függelék, 343, 344 II.

¹ Dr. Karácsonyi János, Szent István király oklevelei s a Szilveszter bulla, 160. s köv. l.

² Fraknoi Vilmos, Magyarország egyházi és politikai összeköttetései a római szentszékekkel, I. 5. l.

A kereszt és a bíróság.

Mielőtt az egyházpolitikai törvényhozás végrehajtatott: a Bánffy-kormány igazságügyminisztere Erdélyi Sándor az összes bíróságokhoz intézett körrendeletében intézkedett arról, hogy a feszület mint a bírósági felszerelés kiegészítő része, minden olyan teremben helyeztessék ki, ahol a felek esküt tesznek, a bíróságok ítéletet hoznak. Ezt a rendelkezést a bíróságok nem mindenütt hajtották végre (A nagyváradi bíróságoknál részben végre van hajtva; az új törvényszéki palotában néhány teremben kis vas feszületek vannak.) s így nem tudni, hogy a nyílt rendelet mögött nem rejtőzködött-e egy másik titkos utasítás, a mely a bíróságok vezetőit más irányba terelte volna. Ezt a végre nem hajtott rendelkezést, amint a Hazánk értesül, most a budapesti királyi táblánál végrehajtották. Ugyanis Sárkány Ferencz, mielőtt távozott volna vezető állásából, beszerezte a keresztet s azok most ki vannak szegezve a budapesti királyi tábla ítélőtánci termeibe. Sárkány Ferencz egyik vezető egyénisége az ágostai hitvallású evangélikus egyháznak, öccse a bányakerületi püspöknek, Sárkány Sámuelnek. Protestáns egyéniségtől indítván meg az eddig mellőzött miniszteri intézkedés végrehajtása; azt hisszük, ez elég bizonyosság mellett, hogy a kereszt megkövetelése ott, ahová való, nem felekezeti tulkapás.

A szabadelvűpárt vasárnapi értekezletének

egy meg nem történt epizódjáról a *Pesti Hirlap*nak a következőket jelentik: A kereskedelmi miniszter beszéde után fel akart szólalni Ivánka Oszkár, hír szerint azért, hogy éles bírálatot mondjon Bessenyei Ferencznek a dolgáról. Szándokát közölte is Széll miniszterelnökkel, akinek kérésére azonban elállott a szólástól. — A szabadelvűpárt klubjában egybeként ma este már nyoma sem volt észlelhető a legutóbbi napok izgatottságának. Elcsendesedett minden, a képviselők legnagyobb része elutazott a fővárosból s az egész pártkör a szünnapoknak egyhangú képét öltötte magára.

Új választások.

Kopott téma. Napról-napra megírjuk hol ezimnek, hol a szövegben, de soha sem a hírek közt. Szóval csak olyan fenyegető valami, a mihez mindjobban kezdenek hozzászokni azok is, a kiknek félni volna okuk az új választásoktól, ha valóban beütnének.

Nem fog riadalmat kelteni a Budapesti Tagblatt sem azzal a hírével, hogy előreláthatólag szeptemberben választunk. Májusban delegáció, aztán nyári szünet, aztán aratás, — azt bőlesen sejtethi mindenki, hogy a mandátum-aratás csak ezután következhetik. Kár róla olyan komoly hangon vezérczikkezni.

A komoly beszéd majd csak a nagy aratás után következhetik. S meglátjuk, kinek lesz oka komolyan örülni s kinek komolyan búsulni.

A hármas szövetségről

szóló polemia még mindig foglalkoztatja az európai sajtót. A római »Mattino« szerint Ausztria-Magyarország azért szünteti meg az Olaszországra nézve kedvező borklauszult, mert most már a változott viszonyok következtében a Balkánon nincs többé mitől tartania Oroszországtól. A »Mattino« hozzáteszi, hogy Ausztria-Magyarország vegye fontolóra, hogy Olaszország a Franciaországgal való jobb viszony következtében szabad kezet nyer kelet felé, a mire különösen azért van szüksége, mert Ferencz József halálával Ausztria bomlása okvetlenül kezdetét veszi. — Az orosz sajtó nagy meglepődéssel veszi tudomásul Zanardelli kijelentéseit. A »Novoje Vremja« örvend, hogy Olasz és Franciaország között ismét a régi jó viszony áll fenn, melyet annak idején Crispi rontott meg. A »Vjedomozt« idézi ezt az olasz közmondást: barátaink barátai, a mi barátaink is és hozzáteszi, hogy Olaszország annál is inkább jó viszonyban élhet Oroszországgal, minthogy érdekeik sehol sem találkoznak.

Új főispánok.

A hivatalos lap tegnapi száma a következő királyi kéziratokat hozza:

A belügyminiszterium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére Pálffy Elemér, Versecz város főispánját ezen állásától, Rónay Jenő, Torontál vármegye és Pancsova város főis-

pánját, Torontál vármegyei főispáni állásban való meghagyása mellett, Pancsova város főispáni állásától felmentem és Zákó Milánt Pancsova és Versecz városok főispánjává kinevezem.

Kelt Bécsben, 1901. évi márczius hó 27-én.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Széll Kálmán s. k.

A belügyminiszterium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére Horváth Béla, Hont vármegye, valamint Selmec és Bélabánya szab. kir. városok főispánját, ezen állásától való felmentése mellett, Esztergom vármegye főispánjává kinevezem.

Kelt Bécsben, 1901. évi márczius hó 27-én.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Széll Kálmán s. k.

Ebből a főispán-kaoszról a következők világlanak ki:

Megy egy főispán, a ki Bánffy volt igazságügyminiszterének a veje. Pálffy Elemér — fuit.

Félig megy egy másik főispán, a kiról — »A rendszer Torontálban« czimvel botrányos dolgokat irt meg a legkiválóbb magyar publicista, Kaas Ivor báró. Rónay Jenő — félig fuit. Ez fél-nyereség, folytatását várjuk.

Csak helyet cserél a honti állapotok szomorú hőse, Horváth Béla. Ez még nem nyereség, mert utóvégre nagy kár a honti állapotok után most esztergomi állapotokat kilátásba helyezni. Itt csak a gyökeres javítás segítené teljes felmentés. Mikor ez meglesz, akkor írjuk Horváth Bélát is a nyereség-rovatba.

A tenger és a szerelem hullámai.

Hullámszik a tenger, melyet az Adria ügyében Rakovszky felvert és hullámszika szerelem, melylyel a liberális párt a viharzó tengerben evickélő Bessenyeit ki akarja halászni. Legjobban szeretnék a szerelmi hullámokkal a tenger hullámai egyszerűen lecsendesíteni.

Hanem ebből egyelőre, ugy látszik, semmi sem lesz.

Az Alkotmány tegnapi vezércikkében egyenesen kijelenti, hogy az ügy elintézettnék nem

A supplicatiók: folyamodások regestái a XV. század elejétől, helyesebben V. Márton pápa korából több ezer kötetet számlálnak, én azonban helyszüke miatt csakis két korból Zsigmond király és II. Ulászló korából veszem a következő adatokat.

Zsigmond király 1410-ben elérte vágyainak netovábbját, elnyerte a német császári koronát, melyért való küzdésében a magyart csaknem elvesztette. Ezerkaru tevékenysége azonban, mely a fél Európát beutaztatta vele, a constanci zsinat, majd a csehek apostolának, Husz Jánosnak, a megégettetéséből keletkezett országos zavarok, melyek hullámai hazánkba is átesaptak, hosszú időre lekötötték Zsigmond minden erejét és idejét, úgy, hogy csak 1433-ban jöhetett Rómába, hogy IV. Eugén pápatól magát császárrá koronáztassa.

Mint rendesen, most is nagyszámu s fényes kísérettel utazott. Kísérői száma 400-ra rugott. Magyarok is voltak közöttük, kötségekivel, mint más alkalommal is. Azonban az ez irányu hazai emlékek alig egy párnak tartották fel a nevét. IV. Eugén pápa supplicatióinak átalakulása azt eredményezte, hogy most már 100-nál több magyar kísértől ismerünk. A hithű magyarok tulnyomó része ugyanis felhasználta a kedvező alkalmat, hogy a maguk, családjuk, jóbarátaik s kegyuri templomaik számára a szentszéktől különböző kegyeket, kedvezményeket eszközöljön ki. Ezt annál is inkább

Fraknoi Vilmos, Genealogiai s heraldikai adatok a vatikáni levéltárban, Turul, 1893. 1. füzet.

tehették, mert Zsigmond, ki a magyarokat szerette kitüntetni, ki büszke volt magyar királyi voltára, ki nem egyszer merőben német birodalmi ügyek elbírálását magyar bírakra bízta, kieszakozta, hogy magyarjai számára a kért kegyek díjtalanul adassanak meg.

A kérelmezők sorát maga Zsigmond nyitja meg, utána következnek udvarának főbb méltóságai, főrangú kísértői, mint a három Rozgonyi, Lendvai Pál, Thalóczi Máté, Albisi Zólyomi Dávid, Garázda Balázs, Marczali György s még számosan a köznemesi rendből.

A kérvényezők sorát, mint említettem, Zsigmond nyitja meg. Mindenesetre érdekes s mélyebb figyelemre méltó jelenség, hogy a sokat emlegetett pozsonyi edictum kiadója a folyamodások egész sorával fordul a pápához. Első folyamodásában a bullának a magyarok részére való díjtalan kiállítását kéri.¹ Egy másikban a még 1408-ban tőle alapított Sárkány-rend módosított alapszabályainak megörökítését kéri.² A harmadikban a saját személyére kéri ugyanazon kegyeket, melyekért hívei is jobbra folyamodtak. Hogy alkalmas gyóntatót választhasson ki, ha nem is volna lelkipásztor, őt minden bűnétől, még ha a szentszéknek is volna az azok fenntartva, akkor, amikor helyén valónak látja, feloldhassa; hogy zárandoklasi s más fogadalma

¹ Fraknoi Vilmos, Genealogiai s heraldikai adatok a vatikáni levéltárban, Turul, 1893. 1. füzet.

² Regesta Supplicationum Datariae, Tom. 280. f. 29.

³ Megjelent a »Turul« idézett számában.

alól dispenzálhassa vagy más jócselekedetekre változtathassa. Hogy saját maga és udvartartása előtt hordozható oltáron, »ara postatilen« hajualhasadta előtt, sátor alatt vagy bármely más tisztességes helyen, ha csak nincs névszerint interdictum alá vetve, misét mondat-hasson.

Királyi gondoskodása kiterjed a boszniai frenczrendekre, minoritákra is, kik ez idő szerint erős harcban állanak egymással. Még ipja, jó Lajos király, politikai célzatoktól vezéreltetve, hogy az Al-Duna mentén katolikus népek képezzék országának előbástyáját a merészen előre törekvő félhold ellenében, — telepítette a minoritákat Bosznia-, Rác-, Oláh- és Bolgárország határait, hogy ez országok schismatikusan népeit a római egyházba vezessék vissza. Lajos célzatai azonban nem sikerültek. E népek benne csak a hódítót, a hittérítőket pedig vallásuk ellenségeit látták. Heiytelen politikájoknak az lett a következménye, hogy a török előtt mihamar sorra buktak. A térítők a fenyegető török hatalom elől védettebb helyre, Boszniába vonultak. Itt azonban a conventuális franciskánusoké lévén a hatalom, a letelepülő minoritákat joghatóságuk alá akarták vetni, mi ellen ezek hevesen tiltakoztak. Hogy ezen, a kereszténység ügyére oly veszedelmes, benső harcoknak, egyenetlenkedésnek végét szakítsa, arra kéri Zsigmond IV. Eugén pápát, hogy hatalmi szavával intse a conventualistá-

¹ Regest. Suppl. T. 280. f. 189.

tekinthető; az Alkotmány helyzetét tekintetbe véve, bizony következtethetjük, hogy Rakovszky maga sem tekinti az ügyet elintézettnak. Nem is lehet a fölött olyan könnyen napirendre térnie. A szabadelvű párt elfogadhatta megoldásnak a jó élezt kifogását; Rakovszky azonban joga van még arra is kíváncsinak lennie, ki sugdosta be a miniszter fülébe azt a rágalmat, mintha ő terjesztene róla holmi részvényes-híreket?

Erre még nem felelt sem a miniszter, sem a liberális párt, sem a besugó nem jelentkezett. Addig pedig hiába próbál Széll Kálmán bármiféle tanulságokat levonni, mert csak egy tanulság marad belőle: hogy a kis csónakkalmer a viharos tengerre szállani, csináljon előbb végrendeletet.

Bessenyei ur is írja már a politikai végrendeletét; legalább mindenfelől az a híre jár, hogy a legújabb ciklusban nem vállal mandátumot.

Politikai végrendelete bizonyára csak néhány szó lesz ilyenformán:

„A ki rossz élezcet farag, az menjen a Borsszem Jankóhoz, de ne a képviselőházba.”

Politikában szabad élezelni és szabad néhol vétkezni is; de a rossz élezt és a kis hiba mindig bukással jár.

Elnökválasztás és a IX. gyógyszerár.

— Az egészségügyi szakbizottság ülése. —

Tegnap töltötte be Nagyvárad város egészségügyi szakbizottsága a dr. Grósz Albert elhunytával árván maradt elnöki széket.

A bizottsági tagok egyhangú bizalma és tisztelete nyilatkozott meg dr. Konrád Márk személye iránt, midőn a diszes állásra egyhangú lelkesedéssel megválasztotta s egyben méltó utódot állított dr. Grósz Albert örökébe.

Ezenkívül foglalkozott még a szakbizottság a városi és a IX. gyógyszerár kérdésével.

Az ülés lefolyása a következő volt:

Az elnökválasztásnál dr. Bulyovszky József polgármester elnökölt; jelen voltak: dr. Konrád Márk, Sipos Orbán, dr. Baróthy Ákos, Rimler Károly, dr. Grósz Menyhért, dr. Kutiák Ágoston, Nyíry György, Stark Gyula, dr. Kazay

kat jogtalan igényeik elejtésére, másfelől erősítse meg a minoritáknak abbéli kiváltságát, hogy ők egyedül rendi generáljaiknak, illetőleg vicariusának, kit önmaguk választanak, vannak alávetve¹.

Eugén pápa e több rendbeli kérést készséggel teljesíti.

A száznál több supplikáló közül minket közelebből csak azok érdekelnek, kik a váradi egyházmegye területéről valók. Mintbogy nemcsak önmaguk, de, mint már jeleztem, családjaik, jó barátai s kegyuri egyházaik számára névszerint supplikálnak, úgy egyháztörténelmi, mint genealógiai tekintetben több érdekes adattal szolgálnak.

Albisi Zólyomi Dávid fia, Dávid, bárónak mondja magát kérő levelében. Lelki üdvösségéről kíván gondoskodni, midőn kérése oda irányul, hogy a diószeghi Szűz Mária-egyház plebánosa, mely egyháznak a híres Guthkeled nemzetségi Dobi Dorog ágának kihalása után² 1393-ban³ a nevezett főúri család lett a kegyura, őt és családja minden tagját minden bűntől feloldozhassa s mivel gyakran kell az eretnek husszítás s a pogány törökök ellen hadba mennie, ara postatílen bárhol napkelte előtt misét hallgathasson.⁴

¹ Regesta Suppl. T. 280. f. 88.

² Bunyitay Vincze, a váradi püspökség tört. III. 228. l.

³ Geographia ecclesiastica Hungariae saec. XIV. II. 530.

⁴ Regesta Suppl. T. 280. f. 34.

(Vége köv.)

Kálmán, dr. Nemes Áron, Guttmann József, Molnár Lajos, dr. Munk Béla, dr. Berkovits Miklós, dr. Mayer László, dr. Döry Ferencz és Szűts Dezső jegyző.

Az ülés elején dr. Bulyovszky József polgármester kegyeletes szavakban emlékezett meg néhai dr. Grósz Albert elnökről. Méltatja az érdemekben gazdag életet, mely 50 éven felüli működésével bár nagy alkotásokat nem hagyott, de eredményes nyomokat hagyott. A közgyűlésben és az egészségügyben olyan buzgó működést fejtett ki, melyet jegyzőkönyvben kér megörökíteni.

Egyhangulag elfogadták az indítványt.

Az új elnök.

Dr. Baróthy Ákos városi főorvos ajánlja, hogy dr. Konrád Márkot, a társadalom kiváló tagját az orvosi rend disztét válasszák meg közlekedéssel a közegészségügyi szakbizottság elnökévé.

A jelen voltak éljenzéssel elfogadták az indítványt.

Dr. Bulyovszky József polgármester dr. Konrád Márkot egyhangulag megválasztott elnökké jelentette ki. Ezután üdvözlö az új elnököt s kéri, hogy fontos állásában hasson közre a közegészségügy fejlesztésére.

Dr. Konrád Márk meglepő köszönettel fogadta a bizalmat. Érti állásának fontosságát s igéri, hogy teljes tudásával és buzgalommal fog munkálkodni a város közegészségügyének javításán.

Ezután elfoglalta az elnöki széket.

Az új patika.

Dr. Baróthy Ákos előadó bemutatta a tanács átiratát, a melyben véleményt kér a IX. gyógyszerár engedélyezéseért beérkezett kérvényekről, továbbá Guttmann József biztag azon indítványára, hogy a város a saját részére kérje a IX. gyógytár felállíthatóságának a jogát.

Az előadó főorvos hivatkozással a fennálló törvényre, indítványozza, hogy a Guttmann József indítványa felett napirendre térést véleményezzen a szakbizottság.

Dr. Grósz Menyhért elismeri, hogy a törvény úgy szól, amint dr. Baróthy azt előterjesztette, azonban példákra hivatkozik, hasonló kérélmeket illetőleg. Azt igyekszik kimutatni, hogy anyagilag előnyös lenne a gyógyszerár a városra. Bérbe lehetne adni. Kérni különben is szabad.

Dr. Munk Béla ellenzi a kérelem véleményezését, mert szégyen volna a világos törvénnyel szemben ilyen kérelem intézése. Térjenek napirendre.

Dr. Döry Ferencz tudakozódott a kérdésben a miniszternél s azt a választ kapta, hogy a törvény világos, de tegyen a város a mit akar. A város érdekében kérni lehet.

Sipos Orbán sükségtelennek tartja a IX. gyógyszerárt, de ha mégis lesz, a városé legyen, s ez által jövedelemhez jutna a város. Minden érvet fel kell hozni, hogy a város megnyerje az engedélyt. Ugy sem vesztenek semmit, ha kérnek.

Dr. Berkovits Miklós olyan indítványt tett, hogy kérjék a minisztertől a gyógyszerárakra vonatkozó törvény revizióját. A Guttmann indítványa felett pedig térjenek napirendre.

A többség elfogadta dr. Baróthy Ákos előadó javaslatát.

Ezután a kérvényeket vizsgálták felül, amelyeket a IX. gyógyszerár elnyeréseért nyújtottak be. A korábban érkezett nyolcz kérvény kelloleg fel van szerelve s mindnek meg van a kello képesítése. A két új kérvényező későn

adta be kérvényét s így a törvény értelmében figyelembe vehető nem volt.

Végül Hankovits Ferencz pecze-szőlősi gyógyszerész kérvényét tárgyalták, a mely szerint kéri, hogy a várad-velencei régi vámház mellé engedélyezett gyógyszerárát ezzel szemben, a Gilányi-soron állíthassa fel.

Mivel ez a terület már Nagyváradhoz tartozik, a kérelem elutasítását véleményezte a szakbizottság.

Ezzel véget ért az ülés.

Elveszett szavazó czédulák.

— Új kamarai választás. —

Régen voltak a kedélyek annyira felizgatva Nagyváradon, mint ez év január havában, a kereskedelmi és iparkamarai beltagok választása alkalmából.

A szavazó lapok összeszámolásánál a bizottság nem számította külön a rendes tagokra és a póttagokra beadott szavazatokat, amiből természetesen az az eredmény jött ki, hogy a sokak által nem törölt s figyelembe sem vett póttagok jöttek volna be a legtöbb szavazattal rendes tagoknak, holott a szavazatokat a póttagságra nyerték.

Felelőzés folytán a miniszter elrendelte, hogy a szavazatokat újból kell összeszámolni, és pedig külön számítva a rendes és külön a póttagokat. Ez által természetesen változott volna a lista.

Rimler Károly főjegyző tegnapra hívta össze a választmányt és a bizalmi férfiakat, hogy az új összeszámlálást eszközöljék.

Rimler Károly főjegyzőn kívül megjelentek a városházán Huzella Gyula, dr. Sarkadi Lajos, Farkas Izidor, Moskovits Mór, Rendes Vilmos, Weisz Károly stb.

Nagy meglepetés érte azonban a jelenvőket. Amint felbontották a szavazólapokat tartalmazó csomagot, konstatálták, hogy az iparosokra vonatkozó szavazólapokból hiányzik 25 darab. A beadott 752 szavazólap helyett csak 727 darabot találtak.

Rimler Károly főjegyző azonnal jegyzőkönyvet vett fel az esetről s jelentést tesz a tanácsnak.

Még tegnap elterjedt az egész városban ennek a botrányos dolognak a híre. Vétkes gondatlanság, bárhol történt a szavazó lapok eltűnése, mert újból kiteszi ez a szégyenletes dolog Nagyvárad város iparos társadalmát egy újabb választás izgalmainak.

A szavazó lapokat a felküldés előtt összeszecsomagták az iparhatóságnál, de nem pecsételték le. Mikor leérkezett a minisztériumból, le volt pecsételve. Lehet, de nem valószínű, hogy a minisztériumban veszték el a lapok.

Huzella Gyula telefon útján tudakozódott a kereskedelemügyi minisztériumban s onnan azt a választ nyerte, hogy utánna néznek s ha ott vannak a szavazó lapok leküldik. — Üthetik bottal a nyomát.

A kereskedők szavazó lapjait rendben találták s meg is ejtették az összeszámlálást. Ennek az az eredménye, hogy Rosinger Jakab és Blum Géza helyett Laszky Armin és Weintraub Mór jöttek be rendes tagoknak a kereskedők közzé.

Az új kereskedő kamarai tagok a következők:

Rendes tagok:

Ternyei Antal,
Diósi Lajos,
Dr. Hoványi Géza,
Jankó József,
Reismann Mór,
Kunz Gusztáv,
Huzella Gyula,
Mihelji Pál,
Schwartz Antal,
Farkas Izidor,
Steiner M. Albert,
Bognár Sándor,
Markbreit Sándor,
Frankl Lázár,
Laszky Armin,
Weintraub Mór.

Pótagok:

Roisinger Jakab,
Blum Géza,
Kohn Dávid,
Feldmann Izidor,
Huszár Adolf,
Weisz Mór,
Krausz Dávid,
Kiss Károly.

UJDONSAGOK.**TAJÉKOZTATO.**

Április 3. A jog- és pénzügyi szakbizottság ülése a város-házán délután 3 órakor.
Április 3. A Gazdasági egyesület tisztújító közgyűlése.
Április 8. Nagyváradi első ált. munkás betegsegélyező egyesület közgyűlése a Zöldfában d. u. 3 órakor.
Április 14. A Szigligeti-Társaság közgyűlése d. e. 11 órakor a városházán.

* **Belényesen Szent Antal szobrot állítottak fel a múlt vasárnap.** A szertartást *Németh József* esperes-plebános végezte, szívéhez szóló beszédben magyarázta meg az újabb időben már oly sok helyen áldásosan működő „Szent Antal kenyere” intézményének eredetét és módját. A hívek sokasága teljesen megtöltötte a templomot, a melynek ez a remek kiviteli szobor új ékessége és díszese lesz. A jó Isten pedig kedves szentjének közbenjárására adjon a szegénynek kenyeret, a testi-lelki szenvedőnek vigasztalást és gyógyulást.

* **A szegényügy rendezése.** Dr. *Bulyovszky József* polgármester a szegényügy rendezését tartja a legstírgősebb közügynek s már aláírási íveket is bocsátott ki a háztulajdonosokhoz, hogy ajánljanak fel bizonyos évi összeget a köldülés eltöltése folytán előálló szegényház fenntartási költségeire. Ennek azonban nem lett meg az általa várt eredménye, mert igen sok házigazda semmit, mások pedig oly csekély összeget írtak alá, amely számba sem jöhet.

Tehát ily úton aligha éri el a polgármester azt az eredményt, amelyre számított s nem marad hátra egyéb, minthogy a szegényadó behozatalához folyamodjék a polgármester, vagy a mai állapotok maradjanak továbbra is a szegényügy rendezéséről különben szabályrendeletet készített a polgárnagy, amelyet ma, szerdán délután vesz tárgyalás alá a pénzügyi, gazdasági és jogügyi szakbizottság. Erre nézve a következő sorok közlésére kértünk fel:

A szegényügy rendezéséről szóló szabályrendelet tervezetének tárgyalása, mely a pénz-, gazdasági- és jogügyi szakbizottságok múlt heti együttes ülésének napirendjére volt kitűzve, de akkor tárgyalomaz és az idő rövidsége miatt nem volt elintézhető, — a nevezett bizottságok ma délután tartandó folytatódó ülésén kerül sorra. — A

szegényügy rendezése városunkban, mondhatni, oly égető szükséglet képez, miszerint elvárható, hogy a kérdés megoldása iránt a bizottsági tag urak minél nagyobb érdeklődést tanúsítsanak.

* **Elkésztett ajánlat.** Annak idején említettük, hogy Nagyváradi város közvilágítására megtartott pályázatnál a berlini Westinghouse Electricitát Actien Gesellschaft cég is beküldte az 50,0000 korona óvadékot, de az ajánlat nem érkezett be a városához. Most már itt van az ajánlat. A vasárnapi postával elkészve érkezett meg, mert a vámhivatalnál visszatartották és felbontották, azt híven, hogy vámköteles dolgok vannak a csomagban. Az ajánlat különben a közvilágításnak vállalati uton leendő berendezésére szól. Egyik említésre méltó pontja, hogy az elérendő nyereségből részesedést nyújtana a városnak.

* **Egyházi előléptetések.** Ő Felsége, a besztercebányai székeséptalanban *Hulényi István*nak a nagyprépostságról történt lemondását tudomásul vévén, helyére *Vissnyovszky László* éneklő kanonokot nevezte ki, az üresedésben levő mesterkanonokságot pedig dr. *Sztányák Ferencz* papnévelő intézeti igazgatónak adományozta.

* **A törvényszéki elnök névnapja.** Dr. *Nagy Ferencz*et, a nagyváradi kir. törvényszék közszertetben álló elnökét tegnap délelőtt, névnapja alkalmából a kir. ítélőtábla, a kir. törvényszék és a járásbírók bírői és jegyzői kara testületileg üdvözölte. Az üdvözlések végeztével az elnöki elfogadó teremben villásreggelit szolgáltak fel, melyen az összes bírák és jegyzők valamint az ügyvédi karból is többen részt vettek.

* **Új cz. prépostok.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére ő Felsége *Csekő Gábor* hevesi főesperesnek és kaáli plebánosnak a Sz. Jakabról nevezett mórcezhidai címzetes prépostságot, *Hován József* patai főesperesnek és pásztói plebánosnak pedig a Bold. Sz. Máriáról nevezett ábrahामी, másként ábrामी címzetes prépostságot adományozta.

* **Országos diákkongresszus.** A ország fővárosának diáksága, amely néhány évvel ezelőtt *Schlauch* bíbornok védnöksége alatt itt Nagyváradon tartotta esztendőnkint szokásos országos kongresszusát, az ideán a fővidéken, *Selmeczbányán* tartja meg, ahová a bányászati, kohászati és erdészeti akadémia ifjusága hívta meg az ország összes főiskolainak hallgatóit. A kongresszus május hónap 24-én kezdődik és 28-ig tart. A napirendet most állítja össze a rendezőség. A kongresszuson a fővárosból részt vesznek az összes diákegyetek képviselői és ezenkívül is a diákok közül igen sokan. *Selmeczbánya* városa és az ottani főiskolai ifjuság a vendégek tiszteletére nagyszabású ünnepségeket fognak rendezni a kongresszus alkalmából.

* **Közbiztonsági állapotok.** Az elmúlt március hónapban kielégítő voltak Nagyváradon a közbiztonsági állapotok. Lopás 64, súlyos testi sértés 3, könnyű testi sértés 4, csalás 2, sikkasztás 3, magánlaksértés 1, hatóság elleni erőszak 1, szemérem elleni bűntett 1, párviadal 2, hamis 1 forintos forgalombanhozatala 2 esetben fordult elő. Nyomozás részben vagy egészben eredménytelenn volt 32 esetben; a kir. ügyészség rendelkezése nyomozás eszközöltetett 17, idegen bíróság és közigazgatási hatóságok megkeresésére 64 esetben teljesítettetett nyomozás. Letartóztatva volt 82 egyén; ezek közül a kir. bírósághoz átkisérteztetett 12, eltilasztottatott 70 egyén. — A Fácán-soron egy háznak a fala bedőlt és egy lánykát agyonzuzott. Az építő mester ellen a fejjelentést megtették. — Egy öngyilkosság történt március hónapban.

* **A honvédelmi miniszter üdülése.** Báró *Fejérváry Géza* honvédelmi miniszter tegnap reggel üdülés végett *Lovranába* érkezett. A honvédelmi miniszter hosszabb ideig marad Lovranában.

* **A város közegészsége március hónapban.** Nagyváradi város közegészségügye az elmúlt március hónapban, dr. *Baróthy Ákos* városi t. főorvos jelentése szerint, jó volt. A heveny fertőző betegségek csekély számmal, szörványosan fordultak elő. A vörheny Ujvároson 2 esetben, a kanyaró Váralja-Velenczén 14 esetben, halálozás nélkül, a difteritis 6 esetben, 3 halálozással fordult elő. Uralkodó kórok, az időjárásnak megfelelőleg a légző szervek hurutos és lobos bántalmak voltak; ebből folyt az, hogy március hónapban tüdőgümő kórban 24, tüdő és hörgőgömb 23 egyén, tehát az összes elhaltaknak fele hunyt el. — Született 70 fiú, 63 leány, összesen 133 gyermek; meghalt 64 férfi, 56 nő, összesen 120 egyén. Az elhaltak városrészenként így oszlanak meg: Ujvároson 32, Olasziban 29, Váralja-Velenczén 20, a kórházakban 39. — Szegény beteg 637 gyógykezeltetett a város számlájára.

* **A posta tanfolyam megnyitása.** A posta és távirda szolgálatra jelentkezők kiképzése végett az ideán három tanfolyamot nyit a helybeli posta- és távirda igazgatóság. Ezeknek elseje tegnap nyit meg az ujvárosi postahivatal helyiségében. A tanfolyam, melynek 15 női és 4 férfi hallgatója van, nyolcz hétig fog tartani, mely idő alatt a jelöltek a távirda és telefon elméleti és gyakorlati kiképzésében nyernek oktatást. A tanfolyam vezetője *Witt Sándor* posta főtiszt.

* **Himlő járvány a szomszédban.** A közeli Bihar községben, mint értesítünk, a himlő járvány erősen uralkodik. Január hó végétől igen sürű a megbetegedés s mivel a hatóság nem intézkedik eléggé szigorúan a járvány elfojtásán, aligha szűnik meg egyhamar. Már sokan elhaltak a járványos betegségben.

* **Pulszky Ágost büntetése.** Négy évvel ezelőtt, 1897. év június 22-én dr. *Pulszky Ágost* a képviselőházban történt összeszólalkozásból kifolyólag kardpárbajt vívott *Sima Ferencz* volt képviselővel. A párbajozó felek közül a törvényszék *Pulszkyt 5 napi*, *Simát pedig 2 heti államfogházra* ítélte. Ezt az ítéletet úgy a tábla valamint végső fokban a kuria is helybenhagyta.

Pulszky Ágost dr. ma reggel 9 órakor jelentkezett büntetésének megkezdésére dr. *Pataky Gyula* kir. ügyésznel, aki erre nyomban be is utalta az államfogházba. Maga a fogházgondnok *Kisfaludy* kísérte be *Pulszkyt* a fogházhelyiségbe, ahonnan éppen husvét első napján szabadul ki.

* **Lampérth Gézát, a jó nevű fiatal költőt, az országos levéltár tisztviselőjét súlyos baleset érte.** Egy muzeum-körúti ház udvarán áthaladva bicikliző kis fiú akadott útjába és majdnem összeütközött vele. *Lampérth*, hogy fel ne taszítsa a kis fiút, hirtelen oldalt lépett, de oly szerencsétlenül, hogy elbukott és bokában eltört a lábát. Az elősiető házúrp emelte fel és a gyorsan előhívott dr. *Steinberger Adolf* orvos bekötözte *Lampérthet*, akit aztán lakására szállítottak.

* **Egy család tragédiája.** Megrendítő eset történt múlt hó 31-én Szántova község közelében, hol egy uri család került a vonat kerekéi alá, hol halálukat letek. Molnár Imre gazdasátsz vasárnap délelőtt a pusztáról jött be kocsin családjával, hogy az ünnep-t Szántován töltsék egyik rokonuknál. A kocsin ült Molnár a feleségével, két gyermekével és a kocsi. Délelőtt 11 óra tájban volt, egy vasúti ájt-rón keresztül akartak hajtani, melynek a sorompója nem volt elzárva. Az ájtáró egy kanyarulat előtt és magas domb alatt fekszik, úgy, hogy ettől sem a kocsi, sem pedig a kocsiiban ülő Molnárék nem vették észre a vonat közeledését. A kocsi gyanut-

lanul hajtott neki az átjárónak. Molnár ekkor rákiáltott a kocsi, hogy hajtsen gyorsan, de már késő volt, mert a kocsi hátsó részét a vonat elkapta és a benne ülők a vonat kerekai alá kerültek. Molnár és a két gyermekét darabokra tépte a vonat, Molnár és a kocsi a síneken kívül estek, ennél fogva Molnárnak egyik lábát vágta el a vonat kereké, a kocsi a fején sebesült meg, a mint a kocsi kiestt. A szerencsétlenség után rögtön megállították a vonatot, s a személyzet valamint az utasok hozzáfogtak a sérültek bekötéséhez és a halottak eltávolításához. A vonat kerekéin csatákban legott egy-egy véres ruhadarab és testrészek. Ugy a sérülteket valamint a halottakat be vitték a községbe, hol a halottak eltakarítása iránt intézkednek. A vizsgálatot tegnap tartották meg a helyszínen.

* **Az adóprás működése.** Az elmúlt március hónapban jól működött az adóprás Nagyváradi város adóhivatalánál. A kimutatás szerint 1341 koronával több folyt be az ez évi március hónapban, mint tavaly ilyenkor. Befolyt pedig:

Kincstári adóban	27,442	kor.	34	fillér.
• kamatokban	771	•	63	•
Betegápolási pótdó	604	•	19	•
• kamat	4	•	33	•
Hadmentességi díj	130	•	86	•
• kamat	1	•	82	•
Bélyeg- és jogilleték	3546	•	72	•
• kamat	275	•	62	•
Iparkamarai illeték	91	•	02	•
Tőzsde bér	270	•	75	•
Házalási adó	216	•	—	•
Házalás után betegáp. adó	6	•	48	•

Összesen 33361 kor. 76 fillér.

* **Gyújtogatás bosszúból.** Biharról írja levelezőnk: *Vásári* Sándor már hosszabb idő óta közös háztartásban élt *Sebestyén* Annával a bihari szőlőhegyen. Utóbb nevezettnek volt egy kis kunyhója, melyben meghúzódott, míg *Vásári*nak sem vagyona, sem pénze, de munkaképe sem volt és élt napról-napra dologtalanul az asszony keresményéből. Később ez neki nem lett elég, még pálinka is kellett, hogy vigyabak legyenek napjai. Emiatt azután per-patvar is támadt, míg végre az asszony megelégtelte a naponkinti cizvódást, ajtót nyitott a parasita természetű embernek. El is ment *Vásári*, de csakhamar visszatért és követelte az asszonytól, hogy fogadja vissza, mert másképp megöli! Az asszony pedig nem fogadta vissza. E feletti bosszujában f. évi márcz. 30-án elment *Vásári* a házhoz és azon hiszemben, hogy az asszony bent van a szobában, kívülről bezárta az ajtót és felgyújtotta a házat, hogy megégesse ellenségét. Ennek megtörténte után önként jelentkezett az előjáróságnál. A bpüspöki csendőrség megindította a vizsgálatot s másnap már átadták a gonosztevőt a kir. ügyészségnek. — Vasárnap este ismét tűzi lármá zavarta meg az éjszakai csendet. Tíz óra tájban — ismeretlen okból — kigyuladt *Hegyi* Imre nap-számos ember házikója s a tetőzet teljesen leégett. A kár nem nagy, amennyiben az épület biztosítva volt.

* **I. Pál titokzatos ládaja.** A gatsinai csári palotában, a hol III. Sándor oly szívesen tartózkodott egy kicsiny muzeum is van. Hadi trofeák és egyéb emléktárgyakon kívül, szép rendben találjuk meg ott a különböző ezredek régi és újabb egyenruháit, fegyvereit. A legörzöttebb relikviája azonban a muzeumnak egy középnagyságu, vaspántos láda, a melyen ez a fölírás látható:

Felbontható 100 év múlva!

Ezt az utasítást I. Pál személyesen írta a ládára, a kit tudvalevőleg 1801. március 24-én (ápr. 6) — az összeesküvők, akik lemondásra akarták kényszeríteni. — fojtottak meg. — Legközelebb lejár a kitűzött 100 évi terminus a mint Pétervárról jelentik, már meg is történtek az intézkedések, hogy a ládát, a melyben I. Pál titkát őrizték hivatalosan felnyissák.

* **Ülőhelyek kereskedő segédek és tanoncok számára.** Ápril. 1-én lépett érvénybe Németországban a birodalmi gyűlés ama rendelete, amely kimondja, hogy mindama nyílt üzletekben, amelyekben a vevőket kereskedelmi alkalmazottak szolgálják ki, a segédek és tanoncok számára megfelelő alkalmas ülőhelyek legyenek. Ez ülőhelyeket úgy kell elhelyezni, hogy azok a rövidebb munkaszünetek alatt használhatók legyenek. A főnököknek természetesen meg kell engedni, hogy az alkalmazottak, ha egyéb dolguk nincs, az ülőhelyeket elfoglalhassák.

* **Eltűnt kis fia.** *Rácz* Juliánna tegnap jelentést tett a rendőrségnek, hogy tizenegy éves fia *Lajos* eltűnt hazulról. A rendőrség most körözteti. Tömzsi testalkatu, fekete haja és szegényes ruházatu. Kéri a rendőrség, hogy ha valaki felvilágosítást tud adni hollétéről, jelentse be.

* **Bérekocsisok állomás változtatása.** A bérekocsisok múlt hónap állomás helyeiket holnapról kezdve megváltoztatják. A sorrendjük is változik holnapról kezdve.

* **Garázda huszár.** *Baczonyi* Sándor honvédszázad szakaszvezető, meglehetősen botrányt okozott tegnapelőtt éjjel a kert-utcai bodega előtt úgy éjjeli egy óra tájban. Utját állta a járőröknek s kardjával kezdte titlegelni őket. Erre négy rendőr jött s lefűlelték a vitéz szakaszvezetőt. Egészen a *Fekete Sas* vendéglőig a körülményekhez képest elég nyugodtan elcsepelték a foglyot, itt azonban *Baczonyi* kiszabadította magát s az egyik rendőrt pofon ütötte, a másikra pedig kardot rántott s csak ekkor vették el tőle a rendőrök fegyverét. A rendőrségtől az inspekcziós tiszt telefonozott a készülségért. Meg is érkezett a négy tagból álló járőr s *Baczonyi* Sándornak első dolga volt sorra pofozni valamennyit. *Gerő* Ármin főkapitány átírt az ezred parancsnokságának, hogy a garázdálkodót a legszigorúbban büntessék meg.

EGYESÜLETEK.

Jóváhagyott alapszabályok. A belügyminiszter a *derecskei iparos dalárda* alapszabályait jóváhagyta.

IRODALOM.

A Magyar Gazdák Szemléje. A magyar gazdaszövetség folyóiratának március havi füzeté, *Bernát* István szerkesztése alatt, a következő változatos tartalommal jelent meg: *Római latifundiumok*, A kivándorlásról (*Mailáth* József gróf), A mezőgazda ági érdekképviselet, Az öröklési jog kérdései (*Baross János dr.*), A főváros kölcsöne (—th.), Még valami az öröklési forgalomról (*Hodegós*), *Francziák* a gyapjuhátáridőzlet ellen, Világ folyása. Különlék: *Tisza* István gróf és a közérkölcök. — Oláhország bajai. — Haladás. — Az örökösödési illeték *Francziaországban*. — A magyar haza. — A metkovich kikötő. — A cukoripar *Japánban*. — A gazdaszti törvény magyarázata. — *Krónika*. Szerkesztőség: Budapest, Baross-utca 10. sz. Előfizetési ára: egy évre 12 korona. — Egyes szám 1 korona 20 fillér.

Igazságszolgáltatás.

A szociálizmus terjesztői.

— Sajtótárgyalás. —

Az *Alkoholmágy* 1899. március 28-án megjelent számában a fenti cím alatt „Egy emberbarát” aláírással egy cikk látott napvilágot, amely erős támadást foglalt magában *Schreyer* Jakab Aradmegye székvárosi községi bérő ellen.

A cikk bevezető soraiban elmondja, hogy Aradmegye Székváros községében 20 család

éhezik. Nincs kenyérök s az éhség kipusztította belőlük azt a lelkiert, amellyel ellentáthatnának korunk legeszedelmesebb nyavalyájának a hazátlan szociáldemokráciának. Ezt a szociálizmust nem annyira a fővárosi szociálista agitátorok terjesztik, mint inkább a zsidók.

Ezen állításának igazolására elmondja a cikkíró, hogy Székváros községben van egy bérlő, *Schreyer* Jakab, kinek nincs egy ekéje, egy boronája, de mégis 100 hold földet bír bérben.

Ezt a földet *Schreyer* kiadja a szegény magyar és román parasztnak feléből 1600 négyszögenként 2 frt készpénz, természetben teljesítendő 3 frtos fuvarozás és egyéb szolgáltatmányok mellett. Ez a *Schreyer* — a cikkíró szerint — a 70-es években a nyomorúság elől Székváron keresett menedéket s ma százezer forintnyi vagyona van.

Ha azt a földet, amelyet ő bérel és szegény emberekkel uzsora mellett felében műveltet, elsősorban szegény földműves ember kapná, 50—60 család megélné belőle s áldanát ki ezt neki adta.

De így átkozódik, mert a bérlő télen és ősszel amikor a buza piaci ára 7—8 frt volt métermázsánként, egy köből búzát és egy köből árpát 20 frtért adott a megszorultaknak aratáskori megfizetésre és 8%-os kamatra. De ez a buza $\frac{1}{3}$ -öd részben hariska, konkoly és egyéb különféle magvakból volt előállítva.

A kisjendi hetivásáron azon ürgy alatt hogy szarvasmarhát hízalt, vadborsót és 5—6 frtos búzát vásárolt s azt összekeverve saját II-od rendű búzájával *N. Pál*, *Gyula*, *Vasánd*, Székváros és a vidék éhező szegényeinek adagatta el. Heti vásárkor mondja is a nép egymásnak:

— Látod, a nagylelkű *Schreyer* a vadborsót nem a marhák, hanem a szegény nép számára vásárolja, s tavasszal mi drága pénzen fogjuk tőle visszavásárolni.

A cikk vége oda fejeződik, hogy az ilyen, vadborsó kereskedő, lelketlen eljárást meg kellene akadályozni, mert az ilyen eljárás elégtelenséget szül. Tenni még nem késő, de a pusztulást hanyagul nézni bűn!

Ezzel végződik a cikk, amelynek tartalmáért *Schreyer* Jakab sajtópert indított. A sajtótügyi vizsgálat során a cikkért a törvény előtti felelősséget *Varga* Gyula székvárosi községi jegyző vállalta el, kit a törvényszék aztán rágalmozásért vád alá is helyezett.

Ma tárgyalta ezt az ügyet a büntető törvényszék *Zsitvay* Leó elnökelete alatt. A tárgyaláson személyesen megjelent felek közül a panaszost dr. *Nagy* Sándor aradi, a vádlottat pedig dr. *Keszits* Antal fővárosi ügyvédek képviselték.

Varga György vádlott kihallgatása folyamán beismerde, hogy az inkriminált cikket ő írta, de a közérdek vezérlete alatt. Állításainak igazolására kéri a magával hozott 25 többnyire román földművesnek tanuként való kihallgatását.

Panaszos ezzel szemben azt vitatta, hogy a vádlottat nem a közérdek, hanem a magánérdek késztette a cikk megírására. Célja az volt a vádlottnak, hogy őt a gróf *Wenckheim*-féle bérletből kitorja. Ő is kéri, hogy a megjelent tizenhat tanuját hallgassa ki a bíróság.

A törvényszék ezután a vádlott és védője által kért valóság bizonyításának kérdése felett akként döntött, hogy elrendelte a cikk valóságát a feletti bizonyítást, mire kezdetét vette a felek által beidézett 41 tanúnak kihallgatása. — Ítélet holnap lesz.

Küzdelem a főnyereményért. Még 1896. év augusztus 18-án történt, hogy dr. *Márkus* Adolf budapesti ügyvéd kérvényt nyújtott be a magyarországi Józsvi egyesület által kibocsátott 5 drb. köztük a 4576 sorozat és 99 nyerő-zámu, állítólag elégett Józsvi sorsjegyek megsemmisítése iránt a budapesti büntető törvényszékhez. A felhatalmazást ezen kérvény benyújtására az ügyvédnek *Fischer* Albert volt berlini kereskedő, jelenleg buda-

pesti lakos, felesége szül. Stignitz Lujza adta. A törvényszék a megsemmisítési eljárást folyamatba is tette s annak szabályszerű lefolytatása után 1899. október 28-án kelt végzésével az 1893. évi június 15-én 20.000 koronás főnyereménnyel kihuzott 4576. sorozatú és 99 nyerőszámú sorsjegyet semmisnek jelentette ki.

Ezzel a végzéssel aztán Fischer Albertné képviselője jelentkezett a Józsi egyesületnél, illetve a földhitelintézetnél a nyeremény főlvétele végett. A földhitelintézet azonban gyanusnak találta a dolgot s a főnyeremény kifizetését egyre halogatta. Ez a gyanu nem volt alaptalan, mert 1900. évi december 3-án Taub Sándor zólyom-radványi segédjegyző jelentkezett az eredeti 4576 sorozatú és 99 nyerőszámú sorsjeggyel a főnyeremény felvételére.

Ekkor nyilvánvaló lett a Fischer házaspár manipulációja, hogy ők más számú sorsjegyek égett foszlányait mutatták be a nyerő sorsjegyre helyett.

A Józsi egyesület nevében dr. Hajduska Emil közokirathamisítás és csalás büntette miatt tett feljelentést Fischer Albert és neje ellen. Ezen panasz következtében Fischer Albertet ép akkor fogta el a rendőrség, amikor a főnyeremény felvételére még egy utolsó kísérletet akart tenni. Csakhogy akkor már a zólyom-radványi segédjegyző jelentkezett a valódi sorsjeggyel a pénz felvételére.

Mintán a vizsgálat Fischer Albertné ellen nem tudott terhes adatokat kideríteni arra nézve, hogy a férje által kieszelt manipulációról előzetes tudomása lett volna, a törvényszék ellene beszüntette az eljárást s csakis férjét Fischer Albertet helyezte vád alá csalás büntetéseért.

Ma tárgyalta ezt az ügyet a büntető törvényszék Agoraszó bíró elnöke alatt. A tárgyaláson a Józsi egyesületet dr. Hajduska Emil, Taub Sándort dr. Mismér Ignác képviselte, a vádlottat, kit a fogházból vezettek elő, dr. Pollák Illés védte. Ítélet holnap.

TANUGY.

Az állami tanítók közgyűlése.

Budapest, ápril 2.

Ma délelőtt tartotta az évi rendes közgyűlést az állami tanítók országos egyesülete, Kozma László elnöke alatt, a tanítók kaszinójában.

Az elnök lendületes megnyitó beszéde után Halász Ferenc osztálytanácsos, a kultuszminiszter képviselője üdvözölte a közgyűlést. Kifejezte első sorban a miniszter elismerését az állami tanítók működése iránt.

Az éljenzéssel fogadott beszéd után a ki nyomtatott és szétosztott évi jelentést felolvastottak tekintve tudomásul vették. A jelentés kiemeli, hogy az utóbbi években a tanítók anyagi ügyeinek rendezése körül sok és annyi történt, a mennyit a multak keserű tapasztalatai után alig mertek remélni. Az egyesület 4000 koronás alapítványt helyezett el az Eötvös-alapnál. Megemlíti még a jelentés, hogy az egyesület táborából még csaknem másfélezer kántárs hiányzik, de nincs ok a csüggedésre, mert négy esztendő alatt a tagok száma immár ezerre szaporodott.

Az ez évi költségvetés megállapítása után Nagy László tanítóképző intézeti igazgató tartott előadást a gyermeki lélek fejlesztéséről.

Hozzászólott a javaslatához Láng Mihály (Léva), Verédy Károly és Peres Sándor, mire a javaslatot elfogadták.

Szentgyörgyi Lajos újpesti állami igazgatótanító értekezett ezután a tanügyi központok létesítéséről. A megfelelő tanulmányozás után csatolják úgy a fővárosnak, mint más nagyobb városoknak az odatartható vidéket. Minden egyes ilyen terület képezzen egy tanügyi zónát. Fejlesztési kivált a főváros helyzetét, melynek környékének népoktatása merőben eltér a főváros népoktatásától. Indítványozza, hogy már a legközelebbi közgyűlésen részletes tervekkel foglalkozzanak.

Hozzászólott Verédy Károly, a ki örül, hogy a tanítás e kérdéssel foglalkozik. Földes Géza anyagi szempontból világítja meg a tanügyi központok szervezésének kérdését. A közgyűlés az indítványt elfogadta és megbízta a választmányt a terv tanulmányozásával.

Józsa Dániel anyagi előadó felolvasta a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez szerkesztett azon memorandumot, a melyben az állami tanítás az 1868. XXXVIII. t.-cz. revízióját kéri. Ennek egyes §-ai hatályon kívül helyezésével oly törvény alkotandó, mely az 1893. IV. t.-cz.-el az állami tisztviselőkkel összhangzatba hozza az állami tanítókat. Addig pedig már az 1902. évi költségvetésben gondoskodás történjék, hogy az 1—10 évig működő állami tanító 1000, a 10—15 évig 1200, 15—20 évig 1400, 20—25 évig 1600, 25—30 évig 1800, ezután pedig 2000 korona évi törzsfizetést kapjon, 10% fizetési pótlékkal. Ezenfelül környékek szerint a megfelelő működési pótlékokat. Nők a férfiakkal egyenlő elbánásban részesítendők.

Szól még a kérvény az igazgatói díjakról, a gondnokság törlesztéséről, a tanítóképzés emeléséről, a szolgálati pragmatikáról és az állandó helyettesekről.

Végül az indítványokat terjesztették elő, mire a közgyűlés az elnök elnökével véget ért.

REGÉNY-CSARNOK.

S i b i l l a .

Irta: Adalbert Károly.

Németből fordította: Lubinszky Anna.

63.

A zongorához ült, játszta a dallamot. Mily csekély, mily rosszul hangzik Sibilla dala nélkül.

Ismét csengett.

— Tom hívd azonnal a kisasszonyt.

— Sibilla hol maradsz mindig, szolt a belépőhöz. Mindég egyedül vagyok. Kérlek, énekelj a dalocskákat.

Játszott. Sibilla énekelt.

— Jó. Ugy-e fog tetszeni?

— De ő nem is zeneértő, felelé Sibilla szárazon. Ha igazat mondana, csak a hatással törődik, mit éneke tesz!

— Majd meglátjuk, mondá Unica küssé ingerülten.

Sibilla nem esalódott.

Cynár valóban kevéssé figyelt a csinos, küssé sentimentális előjátékra, melylyel Unica kezdé, csak akkor érdekelte midőn Sibilla hangja megcsendült.

Kellemesen lepte meg saját szavait melodikus hangon, rózsás leány ajktól előadva hallani.

Ki lenni ez iránt érzékellen? S még hozzá Sibilla volt, ki éneklé. Kíváncsabb bevezetés nem akadhatott felolvasásához. Hozzá intézte első szavait. Sibilla ugyan egy helyes fordulattal az eredeti forráshoz utasítá de későn.

Unica nagyon jól észrevette. Sehát nemismerte fel, nem értette meg.

A felolvasás kezdetét vette. Még nincs itt az ideje titkot árulni el. Később napfényre kerül. Ma nem is maga a mű, inkább a költő hangja, jelenléte az mely Unica szalonjában összegyűlt kis publikumot feszültségben tartá.

Cynárnak szép organuma volt. Beszéde kiválóan kellemes vonzó, elragadó, ha felolvasott.

Előadása ezuttal nagyon élénk. Hogyan mikor czélja tetszeni, a jelenlevők egyikétől megértetni!

Valóban gyönyörű helyeket, telve költészettel, tartalmazott a dráma. Legjobb, legnemesebb mi szívében élt, ezen alkotásával napfényre került, kifejezést nyert. Hősnőjének jellege telve bájjal, mélységgel, oly világos s mégis fátyolozott, úgy tűnt fel, mint a valódi élet.

Ez megfelelt Unica várakozásának. Elragadtatással hallgatta a versek kellemes összhangját, várta a pillanatot midőn a költő művében magát és szerelmét feltalálja.

De mi ez? Semmi abból, mit keres. A kezdet megzavarta a folytatás csaldós baejté. A vég pedig kegyetlen csaldóssal nyomta el az ábrándot s Sibilla képét tolta sajátja helyébe.

A dolog iránti érdeklődése nem csökkent, de a szeretet gyűlöletté változott. Ohajtá, hogy minden, mit hall, szegényes és kicsi, megvendő és nevetséges legyen. Ellenben a beszéd szépsége, az érzelm ereje, a gondolat világos menete növekedett szemében, pedig utálta azt.

Csak most vette észre, hogy amit érez, valódi szenvedély, nem időtöltés, melylyel játszhatik.

Sibilla is meg volt lepelve. Nem jutott eszébe magát az ideális hősnő eredetijének tekinteni, de a gondolatok, érzelmek hasonlósága, melyet az kifejezett, nem került el figyelmét.

Az eleinte objektív érdeklődés átváltozott szimpatikus együttérzésre a költészet gondolat menetével s annak alkotójával.

Ő volt az első, ki a befejezett felolvasás után a költőnek hódolatát kifejezte.

— Oh Cynár! Szép volt. Minden az életből, lélekből van véve!

Ez volt mit hallani akart. Törekvése, czélja el volt érve. Sugárzó tekintetet vetett Sibillára.

— Ily ítélet az ön szájából egyenértékű reám nézve ezzel: Hephata! Él! — Köszönöm Sibilla kisasszony!

Az urak élénk beszélgetés közt hagyták el a házat, megvitatta az alkotás tovább fejlődését.

Unica és Sibilla egy ideig hallgatva ültek, mindegyik gondolataiban elmerülve, míg az utóbbi véletlenül a grófné arcába pillantott. Még ily fáradt, öreg és betegnek sohasem látszott.

— Kedves Unica, nem jól érzi magát?

— Oh, teljesen jól. Gyujtsd meg a gyertyát, menjünk pihenni.

Unica keze hideg volt. Hideg és rövid a jó éjt! — melylyel Sibillától búcsuzott.

Hanna ismerte betegségét. Neki bevalotta, hogy rosszul van, fájdalmat érez. Daczára ennek elküldte, hogy egyedül maradjon.

Midőn az ajtó bezárult, egy ideig mozdulatlanul állva maradt, kezét ölébe téve, mereven maga elé nézett.

Azutánlassan fel alá járt a szobában. Kezeit görcsösen összeszorítá, ajka reszketeit. Egész arcában egy vércsepp nincs. Az ablak előtt megállt. Nagy ivaabak volt. A szélről mozgó tavaszi éjben, ragyogtak a csillagok, mint egykor, sok évvel ezelőtt, egy téli éjszakán midőn szerelmi szavait hallgatta s félig megint tasulva, gondolkodott, hogy vele szöködjön messze világba. Máskép választott. Amint vetett, úgy arat most.

Az évek sirba szálltak s a meghalt mult mélyéből az utolsó száll föl, a legutolsó! És ennek csaldó fénye van, olyan mint az élet.

Eltakarja, hazudja a véget.

— Végtelenség vagyok. Egy pompás friss rózsát nyujt felé s midőn kezét utána nyujtja porba hull. A fény eloszlott, élőtte áll a közeli biztos halál. (Folyt. köv.)

TAVIRATOK

Klotild főhercegnő itthon.

Budapest, április 2. (Saj. tud. táv.) Klotild főhercegnő Klataniából szombaton indult el és sehol ki nem szállva, ma Fiuméba érkezett, hol József főherceg várta és közölte vele a gyászhirot. A koporsót meglátva ráborult s megrázó jelenet következett. A főhercegnő csak Fiumében értesült a gyászsejtről.

Jenő főherceg veszélyben.

Budapest, április 2. (Saj. tud. táv.) Jenő főherceg Leibachból Linczbe kocsizott s lovai utközben megbokrosodtak. Szerencsére baj nem történt.

A csár és a finnek.

Pétervár, április 2. Miklós csár parancsára a finnországi népiskolákban működő tanítók és tanítónők fizetését, feltéve, hogy öt évi kifogástalan szolgálatot tudnak kimutatni, 300 illetőleg 600 finn márkára emelték.

Az aradi panama.

Arad, április 2. Mahelka Károly, a megszökött főpénztári ellenőr ma jelentkezett a vizsgálóbírónál s töredelmesen bevallotta, hogy három év leforgása alatt összesen 1523 koronát sikkasztott és azért jelentkezett, hogy le ne tartóztassák. A vizsgálat folyik.

Arad, április 2. A pénzügyigazgatóságnál nagy visszaéléseket fedeztek fel. Eötvös Géza pénzügyi titkár az adókivetéseknél a feleknek az állam kárára leírásokat tett a cenzusban, amiért őt megfizették. — Köcsön Lajos miniszteri titkár lejött a vizsgálat megindítására. Ennek következményeként Eötvöst tegnap felfüggesztették állásától. Különböző szabálytalanságokért két írnokot elbocsátottak.

Negyven milliót elsikkasztottak.

Szent-Pétervár, április 2. A főszámvevőszék óriási sikkasztásokat fedezett fel. Az eddigi vizsgálat szerint körülbelül *negyven millió rubel tűnt el az állampénztárakból.* A sikkasztásokat 1893-tól öt éven át követték el és azzal leplezték, hogy meghamisították a pénztári kimutatásokat.

Elfogott örült.

Budapest, április 2. (Saj. tud. táv.) Triesztben kisebb kihágásért elfogtak egy Ditrich nevű ember, kiről kisért, hogy a drezdai örültek házából szökött meg. Osztrák falvakban több asszonyt megölt. A veszélyes örültet erős őrizet alatt tartják.

Nagy földrengés.

Temesvár, április 2. (Saj. tud. táv.) Ma hat órakor itt óriási földrengés volt. Több ház omladozni kezdett s a piarista templom tornya ledőléssel fenyegette a lakosságot. Ugyancsak nagy földrengés volt Nagy-Becskereken, Szabadkán és Ujvidéken.

Aquinaldo.

New-York, április 2. A fogságban lévő Aquinaldo a philippini főparancsnok engedélyé-

vel tanácskozott kabinetjének volt tagjaival és utasította őket, hogy a népet föltétlen megadásra szólítsák föl. Az amerikai kormány még nem határozott Aquinaldo büntetése tekintetében. A sajtó azt követeli, hogy Funston ezredest, a ki Aquinaldot elfogta, azonnal hadosztály tábornokká léptessék elé, azonban a hadügyminiszter ellenzi azt, mert Funston még nagyon fiatal és így az előléptetési rendet 20 évre megbontaná az amerikai hadseregben. (M. T. I.)

A kivándorlók hazahozatala.

Fiume, április 2. A Fratelli Deysinger fiumei kávébehozatali cég, melynek tulajdonosai magyar származásúak, táviratilag utasította szantoszi és pernambuccói ügynökeit, hogy lépjenek azonnal érintkezésbe a Braziliában levő magyar kivándorlottakkal és a hazatérni akarókat a cég számára kávérakományt szállító gőzösökön díjtalanul küldjék Fiuméba.

Elfogott sikkasztók.

Csernovicz, április 2. Gezer Jenő az itteni postaigazgatóság postaekspeditora 24.000 korona összeggel három ajánlott levelet sikkasztott el és Lukasz Zsófia postakiadónővel megszökött. Mindkettőt ma Werstieben elfogták. 3000 frankot és 4700 rubelt találtak náluk.

Háboru Oroszország és Japán között.

London, április 2. A »Daily Mail« jelenti Tokióból, hogy a mikádó és a miniszterek között éjjel-nappal tanácskozások folynak az Oroszországgal kövendő eljárás tárgyában. Hir szerint a mikádó kijelentette volna, ha a flotta teljes készenlétben van, úgy nem habozik és azonnal erős hajórajt küld a koreai vizekre az ottani orosz hadihajók elűzésére. A vezérkar három főtisztjét Koreába küldték. Japánban a háboru eshetősége képezi most közbeszéd tárgyát. (M. T. I.)

Uj bokszerlázadás.

Köln, április 2. A Kölnische Zeitungnak jelenti Pétervárról: Mandsuországbán, Csangtufu környékén megint nagy nyugtalanságot okoztak rablóbandák, fosztogató kínai katonák és bokszeresek. — Kaulbars tábornok megerősítette a kharbin-csangtufui vasuton álló katonai őrségeket és megkérte Grodekov fő kormányzót, hogy nagyobb csapatokat küldjön neki Kharbinba, mert a tavaszra megint általános bokszerlázadást várnak. Cicikarban a közegészségügyi viszonyok nagyon rosszra fordultak, mert sok elesett és éhen halt kínai és mandsu holtteste eltemetetlen maradt és megfagyott, most azonban ezek a holttestek fölengednek és megfertőzik a levegőt. Az orosz helyőrségnek a városon kívül, a környékbéli hegyeken kell táborozniuk.

Szerencsétlenség a Dunán.

Budapest, ápr. 30. (Saj. tud. táv.) Karlóczában Nikolajevics Dusa bankhivatalnok, Drakovics János írnok és Szikics Brankó gazdász vadászatban voltak. Visszafele jövet csolnakukat fölfordította a vihar s Nikolajevics és Szikics a vízbe fulltak. Drakovicsnak csak nagynehezen sikerült megmenekülni.

Kínai bonyodalmak.

London, április 2. A Times jelenti Pekingből 28-iki kelettel: Szingaufuban győzött a Iangcevíölgy, alkirályok álláspontja, a kik kijelentették, hogy a Mandsuriára vonatkozó egyezményt akkor sem fogják sem fogják elismerni, ha aláírják. Li-Hung-Csang, a ki kérte a császárt, hogy fontolja meg elhatározását, erre állítólag azt a választ kapta, hogy a császár elhatározása visszavonhatatlan és a szerződés nem fog aláíratni.

London, április 2. (Saját tudósítónktól) Pekingből jelenti a Timesnek, hogy kínai részről semmi esetre sem írják alá a Mandsuriára vonatkozó egyezményt.

London, április 2. A »Daily Express« jelentése szerint Sanszi és Hoon tartományokban egy angol konzorcium koncessziót kapott egy területre, a mely 71 angol mértföld nagyságú és állítólag egy három angol mértföldnyi, még fel nem tárt kőszéntelepet, továbbá nagy vas- és petróleumtelepeket foglal magában. A koncesszió még a mostani válság előtti időkből való és rajta van a pekingi angol és olasz követek ratifikációja és a csung-li-jamen pecsétje. (M. T. I.)

Tolsztoy gróf számüzve.

Budapest, április 2. (Saját tud. táv.) Mint Pétervárról távirják, Tolsztoy Leó grófot Jasmapojanára száműzték, fiát pedig házi fogságra ítélték.

KOZGAZDASAG.

Megszűnt a sertésvész. Bihar község sertés állományában meglehetősen pusztított a sertésvész. Utóbb azonban megszűnt a baj s a községet feloldották a zárlat alól.

Nagyváradai hetivásár:

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1901. április hó 2-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 11.40—13.80. Kétszeres buza 13.20—12.80. Rozs 13.50—13.—. Arpa 12.—11.60. Zab 13.—12.40. Tengeri: 10.80—10.20. Borsó 38.—. Lencse 42.—. Bab 16.—. Köleskása 25.—. Burgonya 5.—. 100 kiló lángliszt 26.—. zsemlyeliszt 25.50. fehérkenyér liszt 24.50, barnakenyér liszt 21.—. széna fuvarral 5.20, szalma 1.—. Szalonna 106.—, 6 kiló zsop-szalma —20, 150 dkg alom-szalma —12. 1 köbm. búkkfa 6.30, tölgyfa 5.80, cserfa 6.60, 100 kiló marhahús —.96, öntött gyertya —.84. Lámpaolaj —.80. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.80. Pálinka —.72, Szilva-pálinka 1.60. Szesz 2.—. 1 mm. kőő 21.50, nyers fagyú —.48. olvaszt. fagyú 72.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 66.—, uj bor 54.—, mész 2.30, kemény faszén 3.20, puha faszén 3.—, kendermag 22.—. köles 12.—. repeze —.—, dió 56.—, mogoró —.—, aszalt szilva 42.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 28, szalonna 1.28, sertéshús —.96, juh-hús 64, veres hagyma 18, fog-hagyma 50, bors 2.20, paprika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter kóolaj 44, mm. búkköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Forgalmi kimutatás 1901. évi április hó 2-ről. Tiszta buza körülbelül 1600 hltr, kétszeres buza 220 hltr, rozs 500 hltr, arpa 180 hkl, zab 320 hltr, tengeri 700 hltr, burgonya 600 hltr. Lásas jószágok: Hízott sertés mintegy 130 drb, félhízott 300, sovány 180, süldő 700, malacz 800, hízott marha 14, jármás ökör 420, fejős tehén 230, borjú 220, bivaly 9, juh és kecske 260, ló 343.

Marha ártáblázat 1901. április hó 2-ről.
Egy pár első rendű jármás ökör 660—700, egy pár másodrendű jármás ökör 500—620, egy pár harmadrendű jármás ökör 280—480, 1 drbfejős tehén 120—260. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 170—250. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 120—180, 2 drb. veres borju 20—42, 1 drb. fél éves borju 32—50, 1 drb egy éves borju 48—76, két éves borju 68—160. 1 drb hizott sertés 80—150. 3 pár fél éves 28—34, 1 pár egy éves sertés, 38—58, 1 pár két éves sertés 64—150. 1 drb igás ló 160—250, 1 pár ökörbőr 40—52, 1 pár tehénbőr 26—36. 1 pár bojubőr 10—22, 1 pár lóbor 10—20.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, április 2.

Osztárk hitel	— — — — —	721.75
Magyar hitel	— — — — —	728.50
Allamvasut	— — — — —	690.—
Rimamurányi	— — — — —	528.50
Magyar jelzálog	— — — — —	466.—
Salgótarjáni	— — — — —	—
Wagon-kölcsön	— — — — —	—

Határidők.

Budapest, április 2.

Buza októberre	— — — — —	7.81
Buza áprilisra	— — — — —	7.75
Tengeri	— — — — —	5.40
Rozs okt.	— — — — —	6.92
Zab ápr.	— — — — —	6.47
Káposzta, repce, aug.	— — — — —	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. április 2-án.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — —	117.50
Magyar koronajárdék	— — — — —	93.10
Magyar vasuti kölcsön aranyban $\frac{3}{4}\%$	— — — — —	121.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben $2\frac{1}{2}\%$	— — — — —	100.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	— — — — —	119.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — — —	92.25
Italmérési jog megváltási kötvény	— — — — —	99.60

Horvát-szlavónföldtehermentesítési kötvény	— — — — —	93.50
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	— — — — —	174.—
Tiszszabályozás szept. sorsjegyek kölcsön	— — — — —	143.—
Osztárk járdék papírban	— — — — —	97.75
Osztárk járdék ezüstben	— — — — —	97.65
Osztárk járdék aranyban	— — — — —	117.75
Osztárk korona járdék	— — — — —	97.35
Osztárk államsorsjegyek	— — — — —	140.50
Osztárk magyar bank részvény	— — — — —	16.75
Magyar hitelbankrészvény	— — — — —	706.50
Osztárk hitelintézet részvény	— — — — —	695.75
Párisi vista	— — — — —	95.40
20 frankos arany (Napoleon d'or)	— — — — —	19.07
Németbirodalmi márka	— — — — —	117.50
London vista	— — — — —	240.15
20 márkás arany	— — — — —	28.50

A szorokautókat is találja

Dr. VUCSKICS GYULA.

Kiadó uri ház.

A *Fő-utcán* kiadó egy minden kényelemmel ellátott

nagy, uri lakás.

Czím a kiadóhivatalban.

67 1—1

MILYEN ÖRÖM,

ha vágyaink teljesülhetnek. Pedig ki nem vágyakozik szép, divatos és jó minőségű

czipő, kalap és uri divatcikkeket

olcsó árban beszerezni. Fáradjon el tehát mindenki

H A J N A L I Z S Ó

czipő-, kalap- és uri-divat üzletébe

NAGYVÁRAD, ZÖLDEA-UTCZA ELEJÉN,

hol úgy férfiak, mint nők és gyermekek részére a fenti cikkek legjutányosabban és a legszolidabb kiszolgálás mellett kaphatók.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek!

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apáczai-utca 3. szám.

Művek,

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek,

számlák, falragaszok,
báti meghívók,
tánczrendek, étlapok,
napárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.